

DATOS IDENTIFICATIVOS

Arte, natureza e medio ambiente

Materia	Arte, natureza e medio ambiente			
Código	P01G010V01902			
Titulación	Grao en Belas Artes			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	1c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento				
Coordinador/a	Estarque Casas, Fernando			
Profesorado	Estarque Casas, Fernando Fariña Busto, María José			
Correo-e	circuloazul@uvigo.es			
Web	http://www.fernandocasas.es			
Descrición xeral	Espacios intencionados de significación na relación da arte coa natureza: corpo, inconsciente e cosmos.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Código	
B6	Capacidade de traballar en equipo.
B7	Capacidade de integración en grupos multidisciplinares. Capacidade de colaboración con profesionais doutros campos
B10	Capacidade heurística e de especulación para a resolución de problemas, a realización e novos proxectos e estratexias de acción.
B14	Sensibilidade en temas ambientais.
B16	Compromiso ético profesional.
C1	Comprensión crítica da historia, teoría e discurso actual da arte. Comprender de xeito crítico a historia, teoría e discurso actual da arte. Asimilación analítica dos conceptos nos que se sustenta a arte
C2	Comprensión crítica da evolución dos valores estéticos, históricos, materiais, económicos e conceptuais. Analizar a evolución dos valores da arte desde unha perspectiva socioeconómica e cultural
C5	Coñecemento da teoría e do discurso actual da arte, así como o pensamento actual dos artistas a través das súas obras e textos. Actualizar constantemente o coñecemento directo da arte a través dos seus propios creadores
C6	Coñecemento do vocabulario, códigos, e dos conceptos inherentes ao ámbito artístico. Coñecer a linguaxe da arte
C8	Coñecemento das diferentes funcións que a arte adquiriu a través do desenvolvemento histórico. Estudar a evolución do papel da arte a través do tempo
C9	Coñecemento de métodos de produción e técnicas artísticas. Analizar os procesos de creación artística
C14	Coñecemento dos instrumentos e métodos de experimentación en arte. Aprendizaxe das metodoloxías creativas asociadas a cada linguaxe artística
C19	Capacidade para identificar e entender os problemas da arte. Establecer os aspectos da arte que xeran procesos de creación.
C20	Capacidade de interpretar creativa e imaxinativamente problemas artísticos. Desenvolver os procesos creativos asociados á resolución de problemas artísticos
C22	Capacidade de producir e relacionar ideas dentro do proceso creativo
C29	Capacidade de iniciativa propia e de automotivación
C30	Capacidade de perseveranza. Desenvolver a constancia necesaria para resolver as dificultades inherentes á creación artística
C31	Capacidade para xerar e xestionar a produción artística. Saber establecer a planificación necesaria nos procesos de creación artística.
C33	Capacidade de colaboración con outras disciplinas. Desenvolvemento de vías de relación e intercambio con outros campos de coñecemento
C42	Habilidades para a creación artística e capacidade de construír obras de arte. Adquirir as destrezas propias da práctica artística
C43	Habilidade para establecer sistemas de produción. Desenvolver estratexias aplicadas ao exercicio sistemático da práctica artística

C44	Habilidade para realizar, organizar e administrar proxectos artísticos innovadores
C49	Habilidades interpersoais, conciencia das capacidades e dos recursos propios para o desenvolvemento do traballo artístico

Resultados previstos na materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe	
O estudante estará capacitado para ter coñecemento práctico da arte en relación coa natureza.		C1 C2 C5 C6
O estudante estará capacitado para un coñecemento do medio natural en relación á cultura.	B14	C2
O estudante estará capacitado para usar os modos de representación, intervención e manipulación desde a cultura na natureza.		C8 C9 C19
O estudante estará capacitado para o coñecemento do xénero da paisaxe e dos usos da natureza nas creacións artísticas.		C1 C6
O estudante estará capacitado para o uso dos sistemas de creación e desenvolvemento da natureza.		C9 C14
O estudante estará capacitado para observar, tomar datos, comprender e intervir no medio natural.		C19 C20 C33
O estudante estará capacitado para a sensibilización e o respecto co medio natural.	B14 B16	
O estudante estará capacitado para intervir artisticamente no medio natural.		C31
O estudante estará capacitado para pasar do proxecto á construción no medio natural.		C30 C31
O estudante terá habilidade para xestionar e desenvolver proxectos colectivos.	B6 B7	C33 C43 C44 C49
O estudante terá habilidade para o traballo con escalas grandes.	B10	C29 C42 C43
O estudante terá habilidade para establecer relacións entre a natureza e a cultura.		C19 C22

Contidos

Tema	
1. Precusores do movemento [Arte e Natureza].	Land Art, Art Povera, Earth Works, Eco Art, Manifesto do Rio Negro.
2. O corpo e o seu espazo.	O espazo baleiro. Interrelación do corpo como sistema de percepción abarcante. Bioenergética de Wilhelm e Lowe.
3. Entradas na natureza. Teoría y práctica de Arte en la naturaleza.	Arte en la naturaleza. Azar X sincronicidade. I Ching.
4. Metamorfosis.	Diálogo entre entorno y obra.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	6	0	6
Resolución de problemas	10	15	25
Debate	20	30	50
Saídas de estudo	4	6	10
Informe de prácticas, prácticum e prácticas externas	10	6.5	16.5
Traballo	0	30	30
Cartafol/dossier	0	12.5	12.5

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Presentación de material e información específica sobre temas fundacionais. Temas de ruptura para a apropiación do coñecemento.

Resolución de problemas	Acompañamento individual e en grupo a través do desenvolvemento de exercicios na clase. Defensa oral e individual sobre cada exercicio pedido.
Debate	Laboratorio constante como idea de busca e non-conclusión: a subxectividade como estratexia para crear. Presentación de textos e material audiovisual acompañado de debates con os alumnos.
Saídas de estudo	Visita ao medio natural para a súa contextualización cultural, seguida de exposición no propio entorno sobre a relación entre subxectividade e entorno.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Debate	Es pedido polo profesor a resolución de catro grandes problemas durante todo o curso. Isto está entremezclado con clases maxistras impartidas polo profesor e tamén a invitación de profesores especializados en temas concretos sobre a percepción que podan trascender a obra de arte. Se busca o caos como debate e como identidade de unha outra orden.
Lección maxistral	Palestra: introdución ao tema proposto acompañado de material audiovisual ou outros medios. Debates: para cada dúas cuestións, hai un laboratorio de ideas, onde cada alumno presenta o seu parecer en presenza doutras persoas, creando unha relación especial con todo o grupo.
Resolución de problemas	Coidados individualizados ao estudante continúa en todas as fases de todos os exercicios. Para cada un dos problemas e exercicios, hai un laboratorio de ideas, onde cada alumno presenta o seu parecer en presenza doutras persoas, creando unha relación especial con todo o grupo.
Saídas de estudo	Hai saídas de campo.
Probas	Descrición
Informe de prácticas, prácticum e prácticas externas	Coidados individualizados co estudante continúa en todas as fases de todos os exercicios.
Traballo	1.Relación entre o ambiente e a proposición do traballo a ser desenvolvido. 2. O enfrontamento perceptivo entre o mar e o bosque como un proceso de traballo local. 3. Relación dos elementos 1 e 2 coa idea do cosmos. 4. Arte e subxectividade.
Cartafol/dossier	Todos os proxectos son acompañados por un dossier completo con textos, fotos ou vídeo presentados a través de debate con a participación de todos os alumnos, sendo o debate como unha condición fundamental.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Resolución de problemas	Capacidade para usar os modos de representación, intervención e manipulación desde a cultura na natureza, para uso dos sistemas de creación e desenvolvemento da natureza e para pasar do proxecto á construción no medio natural.	5	B10 B16 C1 C2 C5 C6 C9 C14 C20 C22
Debate	Capacidades de: coñecemento práctico da arte en relación coa natureza, para un coñecemento do medio natural en relación á cultura, para o uso dos modos de representación, intervención e manipulación desde a cultura na natureza, para intervir artisticamente no medio natural e para pasar do proxecto á construción no medio natural. Habilidade para xestionar e desenvolver proxectos colectivos e para o traballo en grandes escalas.	45	B6 B7 B10 B14 B16 C1 C2 C5 C6 C8 C9 C14 C19 C20 C22 C29 C30 C31 C33 C42 C43 C44 C49

Saídas de estudo	Capacidade para o coñecemento do xênero da paisaxe e dos usos da natureza nas creacións artísticas, para o uso dos sistemas de creación e desenvolvemento da natureza, para observar, tomar datos comprender e intervir no medio natural, para a sensibilización e o respecto co medio natural, para intervir artisticamente no medio natural.	5	B10 B14 B16	C2 C5 C8 C9 C14 C33 C42 C43
Informe de prácticas, prácticum e prácticas externas	Capacidade para un coñecemento do medio en relación á cultura, para usar os métodos de representación, intervención e manipulación desde a cultura na natureza, para o uso dos sistemas de creación e desenvolvemento da natureza, para observar, tomar datos, comprender e intervir no medio natural, para pasar do proxecto á construción no medio natural.	40	B10 B16	C1 C2 C5 C6 C8 C9 C14 C19 C30 C31 C42 C43 C44
Cartafol/dossier	Capacidade para coñecemento práctico da arte en relación coa natureza, para coñecemento do medio natural en relación á cultura, para usar os modos de representación, intervención e manipulación desde a cultura na natureza, para xestionar e desenvolver proxectos colectivos e habilidade para o traballo con escalas grandes.	5	B16	C1 C2 C5 C6 C9 C22 C31 C43 C49

Outros comentarios sobre a Avaliación

A avaliación será continua de acordo a:

- A asistencia do alumno ás clases e participación nos debates.
- A presentación dos exercicios / propostas / proxectos.

No caso de que o alumno non asista ás clases, non participe nos debates, non presente os exercicios e non renda, deberá presentarse ao exame escrito de avaliación na convocatoria extraordinaria do día de xullo.

Probas de avaliación de convocatorias extraordinarias <http://belasartes.uvigo.es/bbaa/index.php?id=31>

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Coccia, Emanuele, **Metamorfosis. La fascinante continuidad de la vida.**, Siruela Biblioteca de Ensayo,

Marilene Patou.Mathis, **El hombre prehistórico es también una mujer.**, Lumen,

AAVV, **Cienciafricción. Vida entre especies compañeras.**, CCCB Centre Cultura Contemporánea Barcelona.,

Stephan Harding, **Tierra viviente.**, Atalanta,

Bibliografía Complementaria

AAVV, **Actas de Arte y Naturaleza.vol 1.**, Diputación de Huesca,

AAVV, **Actas de Arte y Naturaleza. vol.2**, Diputación de Huesca,

AAVV, **Actas de Arte y Naturaleza.vol.3**, Diputación de Huesca,

AAVV, **Actas de Arte y Naturaleza. vol.4**, Diputación de Huesca,

AAVV, **Actas de Arte y Naturaleza. vol.5**, Diputación de Huesca,

AAVV, **Arquitectura del siglo XXI: más allá de Kioto.**, IAU+S.ETSAM.UPM,

Audouze, Jean, et al., **Conversaciones sobre lo invisible.**, Seix Barral,

Blázquez, Jimena et al, **Guía de Europa: Parques de Esculturas.**, Fundación NMAC,

Garaud, Colette, **L'artiste contemporain et la Nature.**, Editions Hazan Paris,

Maderuelo, Javier (dir), **Paisaje y arte**, CDAN / Abada,

Maderuelo, Javier (dir), **Paisaje e historia**, CDAN/Abada,

Maderuelo, Javier (dir), **Paisaje y territorio**, CDAN/Abada,

Maderuelo, Javier (dir), **Paisaje y pensamiento**, CDAN/Abada,

Wagensberg, Jorge, **La rebelión de las formas.**, Tusquets,

David Wallace-Wells, **El plan.eta inhóspito**, Debate,

Max Tegmark, **Vida 3·0**, Taurus,

Kamienski, Lukasz, **Las drogas en la guerra**, Crítica, Crítica,

Alvarez, Darío, **El jardín en la arquitectura del siglo XX.**, Reverté (Barcelona, 2007),

Aníbarro, Miguel Angel, **La construcción del jardín clásico.**, Akal (Madrid, 2002),

Armengaud, Marc + Mathias, Ciancetta, Alejandra, **Paisajes nocturnos**, Gusatavo Gilli (2009).,

Baridon, Michel, **Los jardines. Paisajistas, jardineros, poetas.**, Abada Editores (2004),
Colafranceschi, Daniela, **Landscape + 100 palabras para habitarlo.**, Gusatavo Gilli (2007).,
Clark, Kenneth, **El arte del paisaje**, Seix Barral (1971),
Fariello, Francesco, **La arquitectura de los jardines**, Celeste Ediciones (Madrid, 2000),
Hansmann, Wilfred, **Jardines del Renacimiento y el Barroco**, Nerea (Madrid, 1989),
Izembart, Hélène, **Le Boudec, Bertrand, Waterscapes. El tratamiento de aguas residuales mediante sistemas vegetales.**, Gusatavo Gilli (2003).,
Kratzulesco-Quaranta, Emanuela, **Los jardines del sueño. Polifilo y la música del Renacimiento**, Siruela (1996),
Maderuelo, Javier, **El paisaje. Génesis de un concepto.**, Abada. (2005),
Nogué, Joan. (ed.), **La construcción social del paisaje.**, Bicioteca Nueva. (Madrid 2007),
Páez de la Cadena, Francisco., **Historia de los Estilos en Jardinería.**, Istmo (Madrid, 1982),
Roger, Alain, **Breve tratado el paisaje**, Bicioteca Nueva. (Madrid 2007),
Steenbergen, Clemens / REH, Wouter, **Arquitectura y paisaje La proyectación de grandes jardines europeos.**, Gusatavo Gilli (2001).,
Walpole, Horace, **Ensayo sobre la jardinería moderna.**, José J. de Olañeta Editor. (Palma de Mallorca, 2003),
T.McKenna, **El manjar de los dioses.**, Paidós Contextos,
Schultes y Hoffmann, **Plantas de los dioses.**, Fondo de Cultura Económica,
Wallace-Wells, **El planeta Inhospito**, Debate,
Ribeiro, Sidarta., **El oráculo de la noche**, Debate,
Jünger, Ernest, **Acercamientos**, Tusquets Edit.,
Sheldrake, McKenna y Abraham, **Caos, creatividad, y consciencia cósmica**, Ellago Ediciones,
Ott, Jonathan, **Pharmacotheon**, La Liebra de Marzo,
J.M. Ferricgla, **El hongo y la genesis de las culturas**, La liebre de marzo.,
Hofmann, Ferricgla, Samorini, Escotado, et al., **Los enteógenos en la ciencia**, La liebre de marzo,
Samorini, **Los alucinógenos en el mito.**, La liebre de marzo,
Davis, Wade, **El Río**, Pre-textos,
Salgado, Sebastiao, **Amazônia**, Taschen,
Watson, Julia, **Lo-Tec. Design by radical indigenism**, Taschen,
Tegmark, Max, **Nuestro Universo Matemático**, Antoni Bosch Editor,
Latour, Bruno, **¿Dónde estoy?**, Taurus,

Recomendaciones

Materias que continúan o temario

Filosofía da arte/P01G010V01501

Materias que se recomienda ter cursado previamente

Antropoloxía: Antropoloxía da arte/P01G010V01101

Outros comentarios

Los alumnos deben comparecer sin retrasos en los horarios marcados para el inicio de las clases. Las ausencias a las clases no deben ser más que cuatro en todo el cuatrimestre y todas deben estar justificadas.